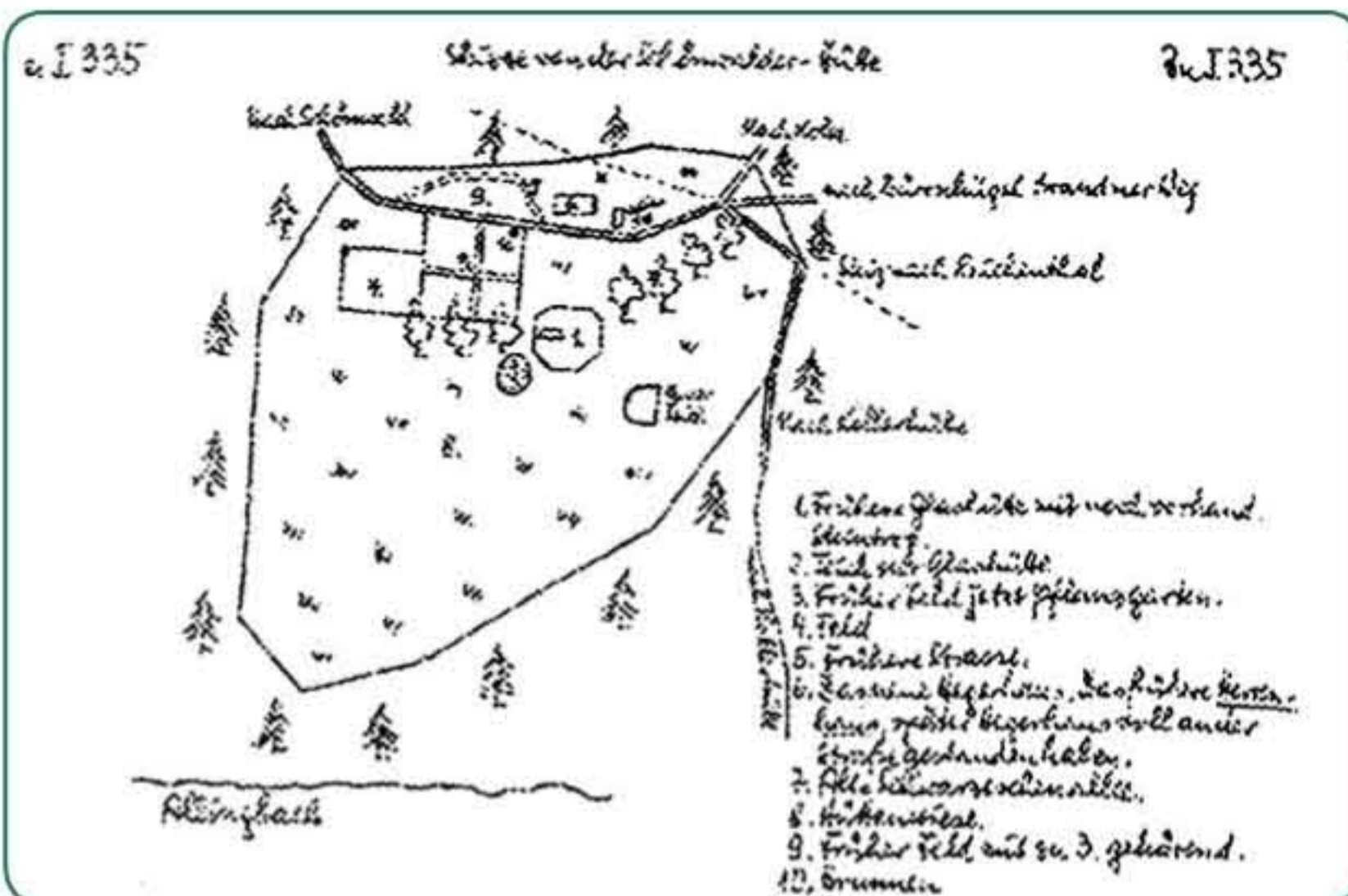

NAUČNÁ STEZKA LESNÁ

Schönwaldská Huť

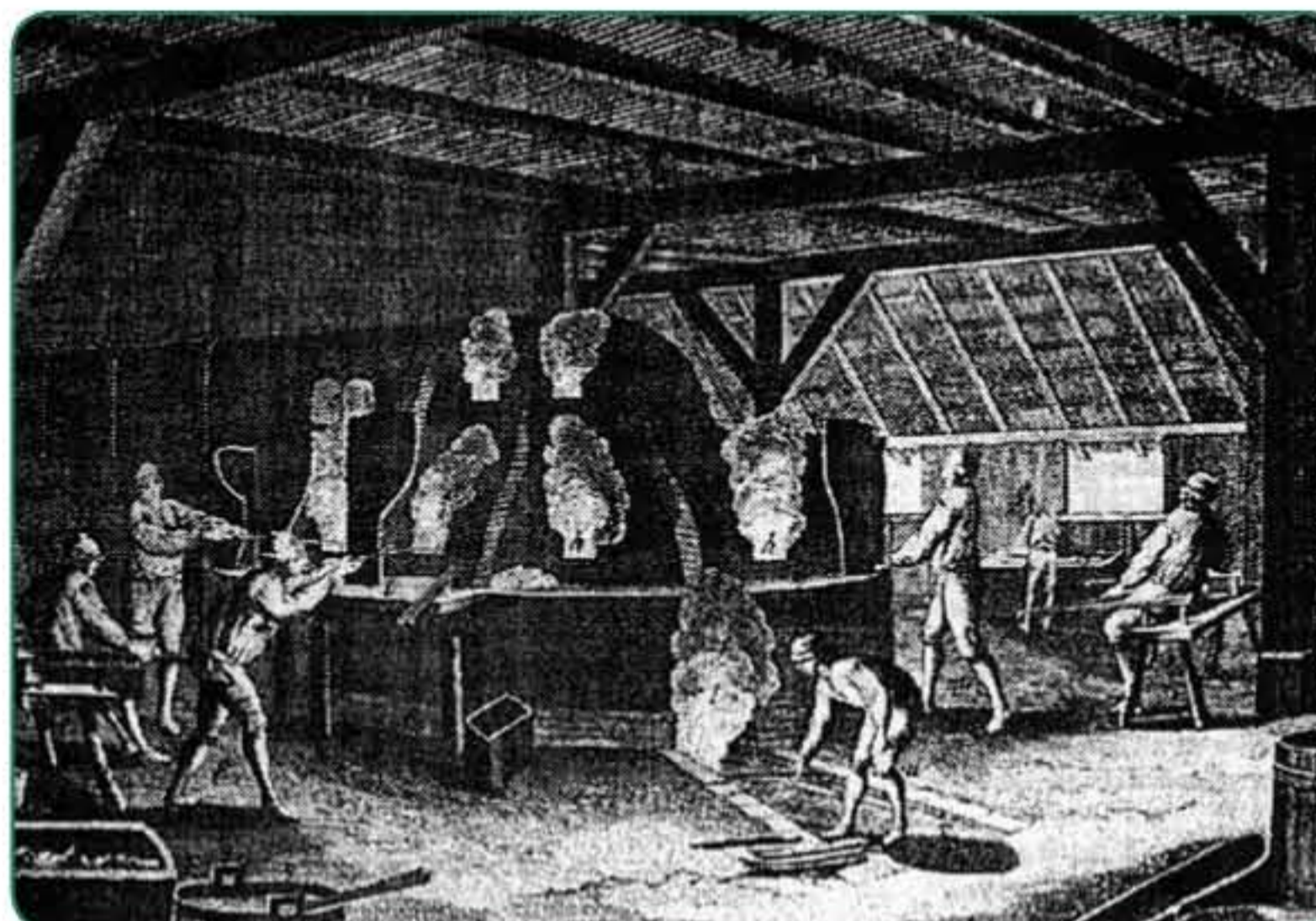
7. zastávka

Zde, na úbočí vrchu Chloumek, pracovala v minulosti sklárna příslušející k panství Schönwald (Lesná). Se zmínkami o schönwaldské sklárně, která nahradila starší huť v nedalekém Kolmu (viz stanoviště č. 4), se setkáváme od 1. poloviny 18. století. V 70. letech 18. stol. jsou již zprávy o huti, která vyráběla tabulové a zrcadlové sklo, zcela průkazné. Prvním známým nájemcem sklárny byl František Koller, který vlastnil i nedalekou Kolerovu Huť. V 80. a 90. letech 18. století je sklárna v rukou sklářského rodu Lenků, po nichž následuje E. Fuchs. Od roku 1822 přechází provoz do nájmu židovských obchodníků, nejprve Blochů, po nichž následují Auerbachové. K definitivnímu vyhašení sklárny dochází v roce 1880. Provoz skláren byl bezvýhradně závislý na zásobách dřeva, které ani v rozlehlých pohraničních hvozdech nebyly nekonečné. Tuny a tuny dřeva nekončily pouze ve sklářských pecích, ale ze dřeva, především tvrdého, se vyráběla i tzv. potaš. Jednalo se o surovinu důležitou k výrobě skla, kterou bylo možné získat vyluhováním z popela. Z mnoha spálených metrů dřeva byla získávána malá hromádka této cenné suroviny, která byla z Českého lesa vyvážena i za hranice království. Není proto divu, že v průběhu 1. poloviny 19. století byl Český les nekontrolovanou těžbou dřeva zcela zdevastován. Jeho cena stoupla natolik, že mnohé sklárny musely zastavit svoji výrobu. Mezi ně patřila i sklárna Schönwaldské Huti. Sklárna stávala pod silnicí uprostřed svazité louky. Zde jsou v křovinách dosud patrné stopy rozpadlého zdíva, v němž se objevují zlomky surového skla a střepy sklářských pánví. Zbytky zdíva nad silnicí upomínají na hájovnu, která zanikla teprve po 2. světové válce.

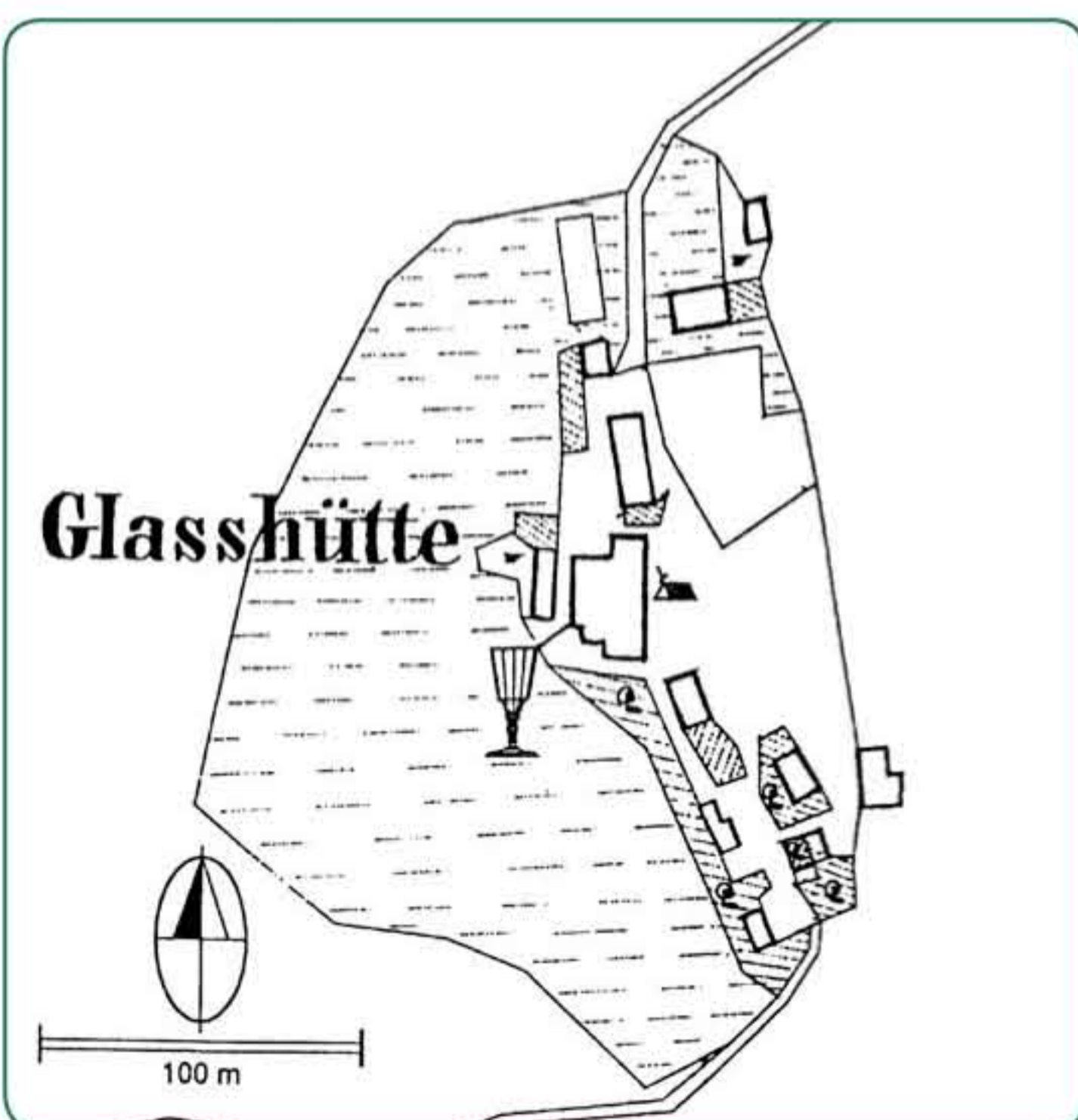

Náčrt Schönwaldské Huti ze Schusterova rukopisu kolem roku 1940

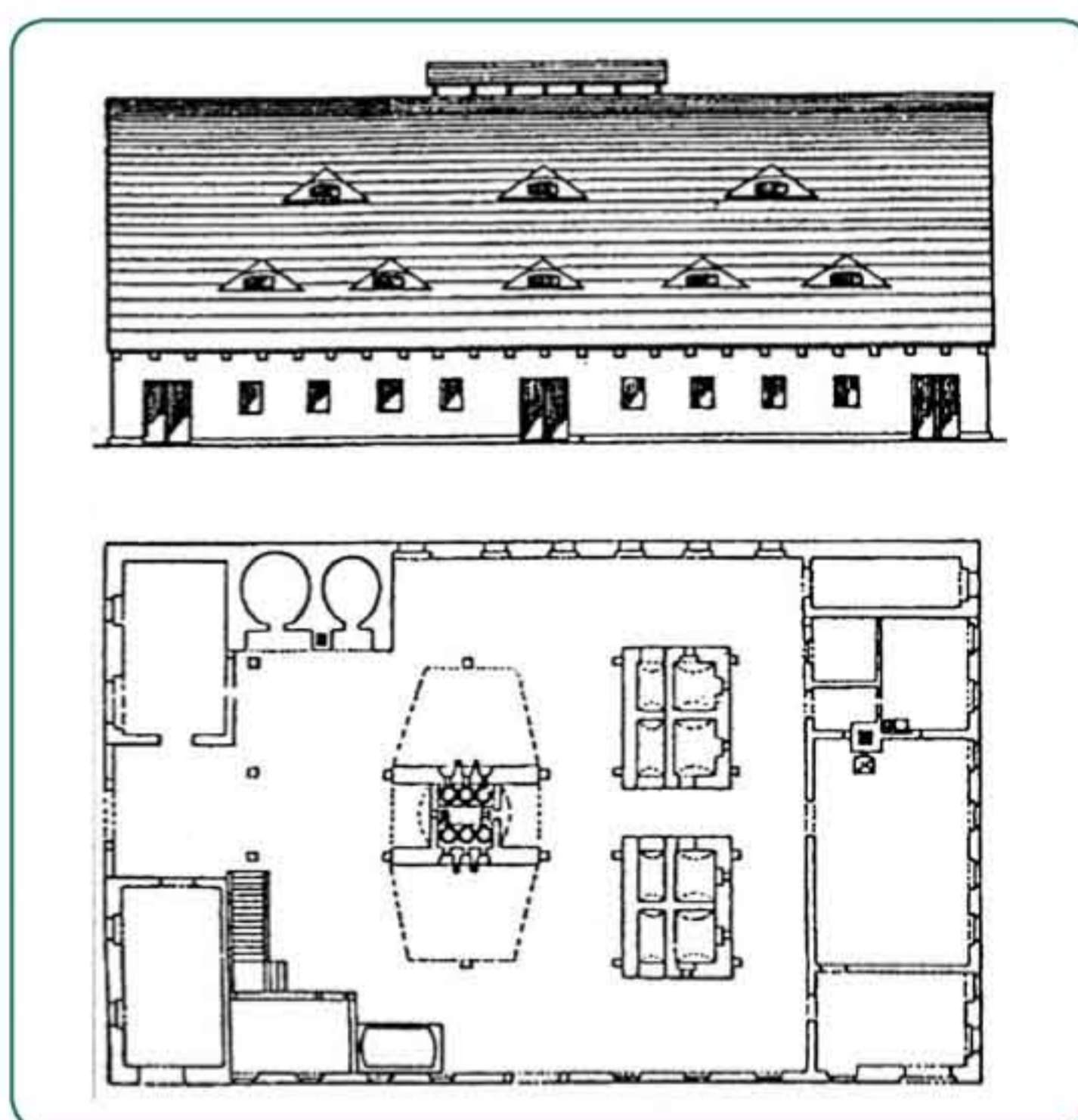
Skizze der Schönwalder Hütte aus Schusters Handschrift von ungefähr 1940

Sklárna v 18. století
Die Glashütte im 18. Jahrhundert

Plánek Schönwaldské Huti na mapě z roku 1838
Plan der Schönwalder Hütte auf einer Karte von 1838

Typická budova sklárny ze 2. poloviny 19. století
Typisches Glashüttengebäude aus der 2. Hälfte des 19. Jhs

Schönwalder Hütte

Hier, am Hang des Berges Chloumek, arbeitete früher eine Glashütte, die zur Herrschaft Schönwald (Lesná) gehörte. Die Erwähnungen der Schönwalder Glashütte, durch die eine ältere Hütte in unweit gelegenen Kolm ersetzt wurde (s. Standort Nr. 4), erscheinen seit der ersten Hälfte des 18. Jahrhunderts. In den 70er Jahren des 18. Jhs sind die Nachrichten über eine Glashütte, die Tafel- und Spiegelglas erzeugte, schon sicher nachweisbar. Der erste bekannte Pächter der Glashütte war Franz Koller, der auch die benachbarte Kollersche Glashütte besaß. In den 80er und 90er Jahren des 18. Jhs war die Glashütte in den Händen der Glasmacherfamilie Lenk, die von E. Fuchs gefolgt wurde. Ab 1822 wurde der Betrieb an jüdische Händler verpachtet, zuerst an die Familie Bloch und später an die Auerbacher. Zur endgültigen Auflösung der Glashütte kam es im J. 1880. Der Betrieb der Glashütten war ausschließlich von Holzvorräten abhängig, die nicht einmal in den ausgedehnten Grenzwäldern unerschöpflich waren. Das Holz verschwand tonnenweise in den Glasöfen, und außerdem wurde aus Holz, vor allem aus dem harten, die Pottasche gemacht, ein für die Glasherstellung sehr wichtiger Rohstoff, der durch Auslaugen aus der Asche entstand. Aus unzähligen verbrannten Klaftern Holz wurde ein Häuflein dieses wertvollen Rohstoffes gewonnen, der aus dem Böhmischem Wald auch über die Grenze des Böhmischem Königreichs ausgeführt wurde. Es ist also kein Wunder, dass der Böhmischem Wald durch die unkontrollierte Holzung während der ersten Hälfte des 19. Jhs ganz devastiert wurde. Da sein Wert infolgedessen wieder erheblich anstieg, mussten manche Glashütten, unter ihnen auch die Schönwalder Hütte, ihre Produktion einstellen. Die Glashütte stand unterhalb der Straße inmitten einer abfallenden Wiese. Im Gebüsch sind bisher die Relikte des zerfallenen Mauerwerks erkennbar, wo auch Bruchstücke des Rohglases und Splitter von Glaspfannen zum Vorschein kommen. Die Mauerwerksreste oberhalb der Straße erinnern an das Forsthaus, das erst nach dem Zweiten Weltkrieg verschwand.

LESY ČESKÉ REPUBLIKY, VSTUPE BEZ KLEPÁNÍ

